

MERKILLINEN

Astiaston kuvituskonsepti

Opinnäytetyö
Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestintä / Graafinen suunnittelu

Annukka Autio
Kevät 2015

SISÄLLYSLUETTELO

sivu	3	0. Abstrakti
4		1. Johdanto
4		1.1 Aihe
4		1.2 Tavoitteet
5		1.3 Rajaus
6		2. Astiasto
6		2.1 Kuvituksen lähtökohdat
6		2.1.1 Yleistä
7		2.1.2 Kohdeyleisö
9		2.1.3 Keramiikan kuvituksen teknisestä toteuttamisesta
10		2.2 Esikuvia ja inspiraatiota
10		2.2.1 Esikuvia astiastoista
13		2.2.2 Inspiraation lähteitä astiastojen ulkopuolelta
14		2.3 Suunnittelun lähtökohdat
14		2.3.1 Merkit
17		2.3.2 Väripaletit
19		2.3.3 Tekniikka
20		2.4 Sommittelu
22		2.4.1 Luonnoksia
26		3. Valmiit kuvitukset
26		3.1 Astiaston lopulliset kuvituskuvat
26		3.1.1 Matala lautanen
28		3.1.2 Syvä lautanen
30		3.1.3 Lasi
32		3.2 Arvio lopullisesta ilmeestä
33		4. Lähteet

0. ABSTRAKTI

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma
Graafinen suunnittelu
Opinnäytetyö, 33 sivua
Kevät 2015

Tavoitteena oli suunnitella kuvituskonsepti astiastolle, joka sisältää lasin, sekä syvän ja matalan lautasen. Kuvituksen lähtökohtana oli yksinkertainen, itse suunniteltu, ruoka-aiheisiin liittyvä merkkikieli, ja sen päälle rakennettu värikäs kuvitus. Inspiraation lähteitä olivat kolme erilaista astiakuvitusta, kommunikointimerkistö AACi, liikennemerkit, sekä Nigel Holmesin teos *Designing Pictorial Symbols*. Kohdeyleisönä olivat länsimaiset lapsiperheet. Kuvituksen lopputulos on värikäs ja yhtenäinen ilme astiastolle.

Avainsanat:
kuvitus, astiasto, symbolit, digitaalinen maalaus

0. ABSTRACT

Lahti University of Applied Sciences
Institute of Design and Fine Arts
Degree Programme in Communication
Department of Graphic Design
Thesis, 33 pages
Spring 2015

The purpose of the thesis was to design an illustration for a bowl, a plate and a glass. The starting point was design a set of food-related symbols, the lines and layout of which the colourful illustration followed. Inspiration was drawn from different kinds of tableware, Augmentative and Alternative Communication, traffic signs, and Nigel Holmes' *Designing Pictorial Symbols*. The target audience for the tableware were western families with children. The end result of the illustration is a colourful and playful illustration ensemble.

Keywords:
illustration, tableware, symbols, digital painting

1. JOHDANTO

1.1 AIHE

Opinnäytetyön aiheena oli astiaston kuvituskonsepti. Kuvitus suunniteltiin astiastoon, johon kuuluu syvä ja matala lautanen, sekä lasi. Kuvitussuunnitelmassa käytettiin visuaalisena lähtökohtana värejä, mielenkiintoisia muotoja sekä siihen suunniteltua yksinkertaista merkkikieltä. Astioiden valinta kuvituksen kohteeksi perustui niiden yleisyyteen, pitkään kuvitushistoriaan sekä niihin liittyvään laajaan kirjoon käyttötarkeitua.

Opinnäytetyö oli itsenäinen projekti, jolla ei ollut toimeksiantajaa.

1.2 TAVOITTEET

Tavoitteena oli luoda yhtenävä kuvituskokonaisuus, jonka visuaalinen ja informatiivinen arvo ovat tasapainossa. Kokonaisuuden kuvat olisivat monitulkinnallisia ja moniulotteisia. Tavoitteena oli myös tutkia, kuinka paljon esineeseen liitettyä infografiikkaa ja ohjeistusta voisi yhdistää itse esineen kuvitukseen, liikkuen niissä rajoissa, joissa esine olisi vieläkin koristeellinen ja visuaalisesti miellyttävä.

Tavoitteena oli luoda kuvituksen pohjaksi sarja graafisia symboleja, jotka ovat yksinkertaisia, ymmärrettäviä ja käyttötarkoitukseensa sopivia. Merkkikielen esikuvana olivat yleiset julkisissa tiloissa käytetyt symbolit,

liikennemerkkit ja infografiikassa käytetyt keinot. Nämä merkit ja symbolit toimivat lopullisen kuvituksen pohjana.

Visuaaliset päätavoitteet olivat selkeys, rikkaat väripinnat ja monimuotoinen lopputulos, joka kestäisi useamman katsomiskerran. Tavoitteena oli tehdä kuvituksesta lämmintä ja maalauksellista. Kuvitustyön ja maalaustekniikan valinta oli haaste itselleni. Tavoitteeni oli oppia käyttämään paremmin digitaalisia kuvitusmenetelmiä sekä kehittämään omia maalaustaitojani. Lisähaasteena kyseessä oli työ, joka toteutetaan täysin digitaalisena luonnosteluvaiheesta eteenpäin.

1.3 RAJAUS

Kuvitus suunniteltiin astiastoon, joka on tarkoitettu arkipäiväiseen käyttöön, eli kyseessä eivät ole koristeastiat.

Sisällölliset rajaukset kohdistuivat merkkikielen sekä käytössä oleviin tekniikoihin, joita käytetään lasin ja keramiikan painossa. Kuvituksessa käytettävään infografiikkaan ei ollut tarkoituksena kopioida valmiita merkkikieliä, vaikka valmiista materiaalista ei olekaan pulaa.

Astiaston teoreettinen toteutus suunnitelma seurasi teknisiä vaatimuksia ja rajoituksia, joita nykyisissä painotekniikoissa on, tai ne otettiin ainakin huomioon.

Suunnittelukokonaisuuteen ei kuulunut astioiden muotoilu. Esimerkkitarkoituksiin valittiin jokin niin sanotusti tyypillinen vuosina 2013-2015 laajasti myynnissä oleva astiasto, esimerkiksi litalan Teema.

Oletusarvona oli, että astiat, joille kuvitus suunnitellaan painettavaksi, ovat valkoisia ja keraamisia, sekä juomalasin materiaali väritön.

Itse lopullinen kuvitus toteutettiin omalla tyylillä.

2. ASTIASTO

2.1 KUVITUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1.1 YLEISTÄ

“Kuvituksen tarkoitus on välittää sanoma. Kuva on selkeästi viestintäväline.” (Hatva, 29).

Aikaisimpia esimerkkejä infografikasta ovat kivikaudella tehtyt eläinaiheiset kalliomaalaukset (Smiciklas, 8). Ihmisillä on siis ollut jokin tarve koristella tai kertoa ja vaihtaa informaatiota liittyen elintapoihin ja ruokaan jo hyvin kauan. Infografiaa, kuvaa ja kuvitusta on käytetty kaikissa muodoissaan erittäin pitkään viestinnän ja kommunikaation tukena. Egyptiläiset hieroglyfit ovat myös esimerkki kommunikaation suunnitellusta infografikasta. Nykyäänkin esimerkiksi kielimuurin tullessa vastaan kuvallinen apu auttaa osapuolia ymmärtämään toisiaan, ja Smiciklas väittääkin, että infografiikan voitaisiin sanoa olevan universaalia (38).

Kirjoitus- ja merkkijärjestelmätkin perustuvat suurilta osin alunperin kuvitukseen, esimerkkinä juuri hieroglyfit, ja siksi kuvitus on erittäin tärkeä, ja ihmisille ominainen tapa, välittää viesti. Erilaiset helposti ymmärrettävät merkkijärjestelmät ovat erityisesti nykyään informaatioaikakaudella kätevä keino saada viesti välitetyksi nopeasti ja vastaanottajan puolelta vaivattomasti (13).

Opinnäytetyön kuvissa otin merkkikielen kuvan pohjaksi. Tätä pohjaa lähdin työstämään huomattavasti kuvituksellisempaan suuntaan, jotta

astioiden yleisilme sopisi niiden kohdeyleisölle. Kuvitukseni kuvastaa haluani tehdä innostavaa ilmettä, joka ei jäisi erilaisten kattausten ja muiden astioiden varjoon, vaan joka voisi olla pöydän keskipisteenä, ehkä myös viihdyttämässä käyttäjiänsä.

Käytännössä kuva rakentuu piktogrammeista koostetusta pohjakaavasta, jonka muoto tuotiin esille kuvittamalla. Kuvituksen aiheena ovat elementtimuodot, kuten kiinteä ja nestemäinen. Kuvitustyyli on maalauksellista ja piirrosmaista.

Kuvitukset ovat tulkittavissa kahdella eri tasolla. Päällimmäinen taso on elementtien kuvaus, joka on toteutettu värikkäällä maalaustekniikalla. Toinen taso on kuvassa näkyvä muoto, joka pohjautuu aihealueeltaan ruokaan liittyviin piktogrammeihin ja niiden yhdistelmiin. Tämä toinen taso on ikään kuin piilotettu kuvaan, vaikka suunnittelussa sen kehittäminen oli etenemisjärjestyksessä ensimmäisenä.

Kuvituksen lähtökohtien vuoksi sen työnimeksi tuli “Merkillinen”. Nimi on leikkisä, mielenkiintoa herättävä ja humoristinen, kuten on tavoitteiltaan myös itse kuvitus.

2.1.2 KOHDEYLEISÖ

Astioiden pääkohtainen kohderyhmä ovat länsimaalaiset perheet ja näin ollen myös lapset. Kuvituksen kohdeyleisöstä johtuvat valinnat näkyivät prosessissa ja lopputuloksessa. Nuorelle yleisölle kohdistetut kuvitukset ovat usein aihealueesta riippumatta kirkasvärisiä, esimerkiksi lastenkirjoissa surullinen ja iloinen kohtaus voivat olla yhtä värikkäitä. Vaikkakin lapsien ollessa osa kohderyhmää, astioiden kuvitus ei keskity tunnistettaviin hahmoihin tai esimerkiksi luonnon tai eläinten kuvaukseen, kuten usein on tapana. Lapsia ei oltu näin ollen otettu stereotyyppisesti etusijalle kuva-aiheen valinnassa, vaan tämä kohderyhmä oli huomioitu lähinnä kuvioiden värikkyudessa ja muotojen leikkisyydessä.

Vaikka kuviossa ei sinänsä ole tekstiä, eikä näin ollen valittua kirjainta, ovat kuviot kuitenkin päätteettömiä, vrt. sans serif, jonka tyyppisiä kirjaimia on myös käytetty visuaalisena viittauksena lapsiin tai nuoriin (Barnard, 102).

Yksinkertaistetussa ja kiireisessä kuvituksessa, joka on tarkoitettu lapsille, on myös ongelmia: “There is general problem here in anticipating the reactions of any other cultural group to an example of graphic design; it is that, unless one is a member of that group and shares their values, it is difficult to know exactly how members of that group will respond to the images and texts used in this cover.” (Barnard, 104). Barnard viittaa kirjassaan tiettyyn lapsille suunnattuun tiedelehden kansikuvaan. Tyyllisenä

esimerkkinä olen valinnut seuraavan Pets suomi -lehden kansikuvan, joka edustaa samantapaista suunnittelua. Tyypillinen lapsille suunnattu lehdenkansi vilisee erilaisia elementtejä ja kirjasinvalintoja.

Vain lapset tietävät, mitä he haluavat. Aikuisen on usein vaikea hahmottaa tätä, sillä kuvitellaan, että pelkästään esimerkiksi kysymällä lapselta saadaan niin sanottua oikeaa tietoa siitä, mitä he haluavat. Usein unohdetaan ottaa huomioon se, että lapset ovat kasvaneet kulttuurissa, jossa heille on suunnattu tietyn tyyppistä kuvitusta koko heidän ikänsä. Mediakriittisyyden vasta kehittyessä he eivät ehkä osaa pyytää muunlaista sisältöä, tai kokevat sen negatiivisena. Kuvitukseni puoltavat ajattelua, että lapset kykenevät nauttimaan muustakin visuaalisesta tarjonnasta, kuin siitä, mikä on heille varta vasten tehtäily.

Mainittakoon kuitenkin, että lapsiystävällisyys oli otettu huomioon kuvamaailman valinnassa, jossa ei pitäisi löytyä mitään uhkaavaa tai kummallista yhdistelmää väreissä tai kuvioinnissa. Lisäksi kuvitus on päällisin puolin myös esittävää ja leikkisää, eikä vaadi syvällisempää merkinlukutaitoa.

LÄHDE: <http://www.lehtikuningas.fi/lapset-ja-nuoret/pets-suomi>

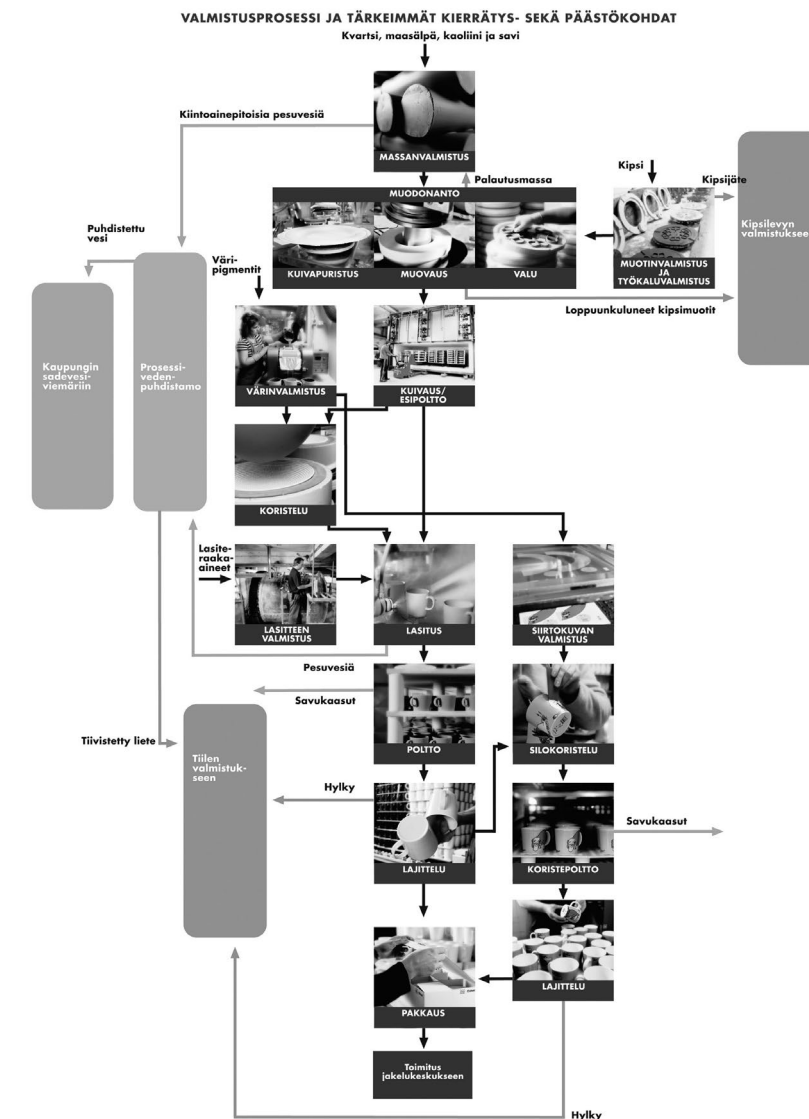
Kaaviossa havainnollistetaan keramiikkatuotteiden valmistusprosessia (Kempainen, 15).

2.1.3 KERAMIIKAN KUVITUKSEN TEKNISESTÄ TOTEUTTAMISESTA

Jos astiasuunnitelma siirrettäisiin teorettisesti sarjatuotantoon, siistein käytettävä tekniikka olisi lautasissa toisen puolen tasaväri ja kuviopuolen kohdalla siirtokuva, jonka jälkeen lautaset siirtyisivät lasitettavaksi. Siirtokuvassa on kohtalaisen vähän rajoituksia, värien kanssa syntyvät mahdolliset ongelmat selviäisivät luultavimmin vasta alustavan suunnitteluvaiheen jälkeen.

Osa tuotteista koristellaan vasta lasituksen ja polton jälkeen silokoristelussa. Seri-väripastalla painetaan seulan läpi paperille kuvia, jotka päällystetään lakkakerroksella. Kuvat siirretään paperista edelleen esineisiin. Siirtokuvain lasitetulle pinnalle koristellut tuotteet koristepolteetaan maakaasulämmitteisessä koristepolttouunissa joko 1 200 °C:ssa tai 890 °C:ssa. Korkeammassa lämpötilassa kuvio siirtyy lasitteen sisään (Kempainen, 16).

Lasin kuvio painettaisiin, joten valittu lasi olisi siis pinnaltaan sileä ja kirakas. Kaikissa astioissa olin rajannut kultauksen tai vastaavien metallisten materiaalien käytön pois jo suunnitteluvaiheessa. On myös mahdollista, että lautasten kuvio yksinkertaisesti painettaisiin, mutta tällöin lautasen pinta ei olisi yhtä sileä ja kuvio luultavimmin kärsisi kohtalaisesti käytön yhteydessä.

Kuva 1. Arabian tehtaan valmistusprosessi ja tärkeimmät kierrätys- sekä päästökohdat (kuva: iittala oy ab)

LÄHDE: Sara Cihat. Rehabilitated Dishware:
<http://www.sarahcihat.com/rehabilitated-dishware/>

2.2 ESIKUVIA JA INSPIRAATIOTA

2.2.1 ESIKUVIA ASTIASTOISTA

Yhdysvaltalainen suunnittelija Sarah Cihat kierrättää kokoelmassaan Rehabilitated Dishware vanhoja astioita ja maalaa sekä pinnoittaa ne uudestaan.

Astioiden ulkonäkö on raikas ja värikäs yhdistelmä uutta ja vanhaa. Näiden astioiden kuvitus nousi esikuvaksi niiden selkeiden, mutta samalla pehmeiden väripintojen takia. Myös värjäämättömän pinnan käyttö itse kuvan rajaamisessa toistui omassa suunnittelussani. Kuvien muotokieli ei sinänsä vastaa tämän suunnittelutehtävän tavoitteita, mutta astiasto kokonaisuutena on inspiroiva sekä yhdistellessä hyvin värikäs.

LÄHDE: Mika Tsutai. Manga Plates: <http://www.designboom.com/design/manga-plates-by-mika-tsutai/>

Mika Tsutain suunnittelemat lautaset käyttävät hyväkseen japanilaisessa sarjakuvassa yleisesti käytettyjä typografisia ääniefektejä ja asetelmia. Lautaset ovat humoristisia ja tarkoitettu yhdisteltäväksi keskenään.

Itselleni lautasten vaikuttavin osuus on niiden usein ylidramaattinen tapa korostaa ja nostaa esille ruokaa. Lautaselle asetettu ruoka esitetään osana kuvaa ja otetaan ikään kuin aktiiviseen rooliin, joka kuljettaa eteenpäin kuvan tarinaa. Astiat ovat kuitenkin suurin osa keskenään erimuotoisia, mitä en voinut omassa työssäni toistaa.

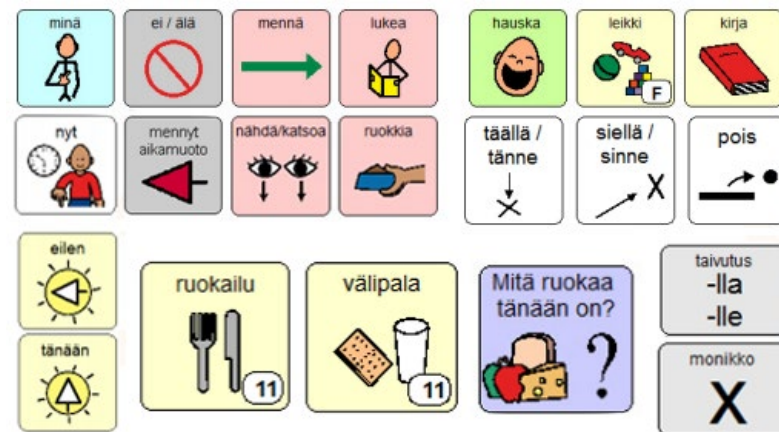
LÄHDE:

Christopher Jagmin. Number Platter:
<http://www.christopherjagmin.com/shop/buy.phtml?id=9>

Christopher Jagmin. Odd Number Dinner Plates:
<http://www.christopherjagmin.com/shop/buy.phtml?id=3>

Typografiaa on käytetty useammassakin astiastossa, valitsin esimerkiksi Christopher Jagminin suunnittelemat lautaset. Nämä astiat ovat valittu tämän opinnäytetyön yhteyteen terävän ja yksinkertaisen typografian käytön takia. Sommitelmallisesti esimerkiksi numeroilla kuvioituid lautaset toimivat hyvänä esimerkkinä kuvion asettelusta pinnalle; numeroita ei ole yritetty väännellä tai muuten muokata myötäilemään lautasen reunaa, eikä niitä myöskään ole aseteltu pienemmäksi lautasen keskelle, niin että kaikki mahtuisivat "kokonaisuena kuvaan". Toisin sanoen, sommittelussa ei ole tehty liikaa kompromisseja, ja siksi tuloksena onkin vahva ja inspiroiva kuvitus.

LÄHDE: Honkanen, T. 2013. Toimivan kuvakommunikaatiomateriaalin suunnittelu ja käyttö.

2.2.2 INSPIRAATION LÄHTEITÄ ASTIASTOJEN ULKOPUOLELTA

Yhtenä inspiraation lähteenä oli AACi (Augmentative and Alternative Communication), eli puhetta tukeva ja korvaava kommunikaatio, jota käytetään korvaamaan puhetta henkilöiden kanssa, joilla puheen tuottamisessa on suuria vaikeuksia, johtuen esimerkiksi kehitysvammasta. AACin hyviä puolia ovat sen selkeys, laajuus ja tarkoituksenmukaisuus. Merkkien avulla voi muodostaa kokonaisia lauseita ja käyttää esimerkiksi mennyttä aikamuotoa sekä sanojen taivutusta. Lauseet saadaan aikaan valitsemalla useampi kuva tietyssä järjestyksessä. Tämä vaatii kuitenkin lukusuunnan, ja se olisi rajoittanut astian kuvitusta ja sen sommitelutyötä. Tällöin olisi pitäisi päättää, milloin astia on ns. "oikein päin". Ilmeensä puolesta AACi ei ole kovin pitkälle viety, sillä se edustaa vain karkeasti käyttötarkoitus mielessä tehtyä naiivia ja kömpelöä kuvitusta. Tämän lisäksi kuvien tekninen toteutus ja tulostuslaatu ovat alhaisia. Kuvitustyylinä takia tästä kuvakielestä ei ollut visuaaliseksi esikuvaksi, vaan sen rakenne ja monimuotoinen soveltaminen nousivat muiden näkemieni merkkikielien yläpuolelle.

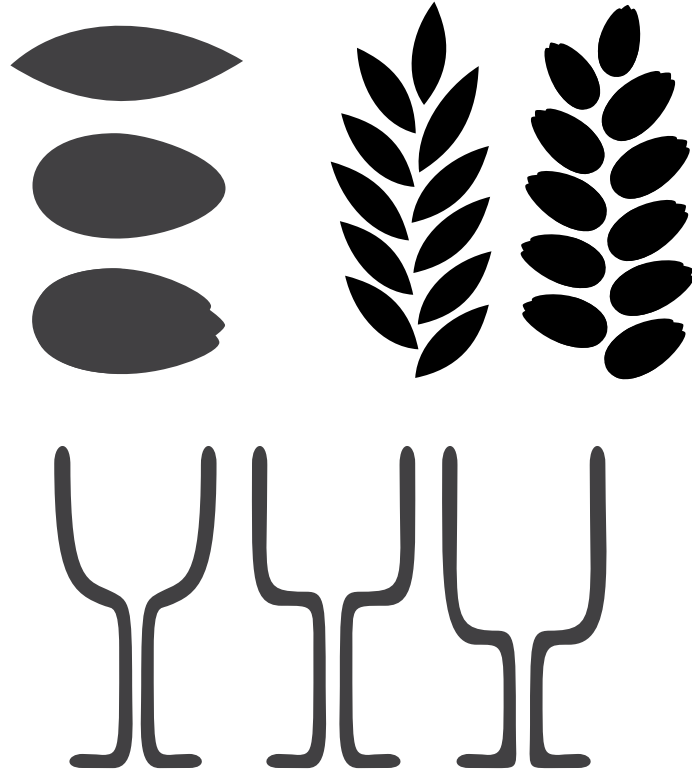
Halusin ottaa liikennemerkeistä ja esimerkiksi kemikaaleissa käytetyistä varoitusmerkeistä mukaan ymmärrettävyyden ja yksinkertaisuuden. Ne ovat yksiselitteisiä ja helposti tunnistettavissa, toisin kuin esimerkiksi AACi:n merkit, joiden "lukeminen" vaatii niiden oman lisensoidun merkkikielistön opetteluun.

Liikennemerkkien ja varoitusmerkkien merkitys on hiottu huippuunsa niin, ettei sitä tarvitse jatkuvasti uudistaa. Ne opetetaan sopimuksenvaraisesti jo pienille lapsille. Näille merkeille harvoin tehdään suurempia muutoksia, vaan niitä lähinnä päivitetään.

Esikuvanani toimi myös Nigel Holmesin kirja Designing Pictorial Symbols, jossa hän käsittelee lyhyen piktoGRAFIEN suunnittelun katsauksen lisäksi Time-lehdelle tekemiään piktoGRAMMEJA. Nämä artikkelien yhteydessä käytetyt merkit on tehty 1970- ja 1980-luvuilla, ja ovat usein varmasti myös artikkelin sisällöstä johtuen hyvin poliittisesti värityneitä, mutta toimivat hyvänä esimerkkinä yksinkertaistamisesta sekä rajoitulla väripaletilla toimimisesta. Yksi selkeä esikuva Holmesilta on piktoGRAMMI, joka tehtiin viljasatoon liittyvään tarinasarjaan (Holmes, 92). Vehnätähkstä tehty symboli nousi myös omassa luonnoksissani esille ravinnon symbolina. Kun Time-artikkelin vehnätähkän suunnittelussa ongelmana oli kuvan tulkinta myös lehtenä ja marjoina, tämä sopi taas astiaston tarkoitukseen loistavasti, sillä kasvit ja marjat menivät myös ravinnoksi kelpaavien tulkintojen kategoriaan. Kun esimerkin suunnittelija lähti terävöittämään jyviä ja korostamaan tähkstä lähteviä pitkiä ja ohuita "karvoja" eli vihneitä, oman piktoGRAMMINI osat pyöristyivät.

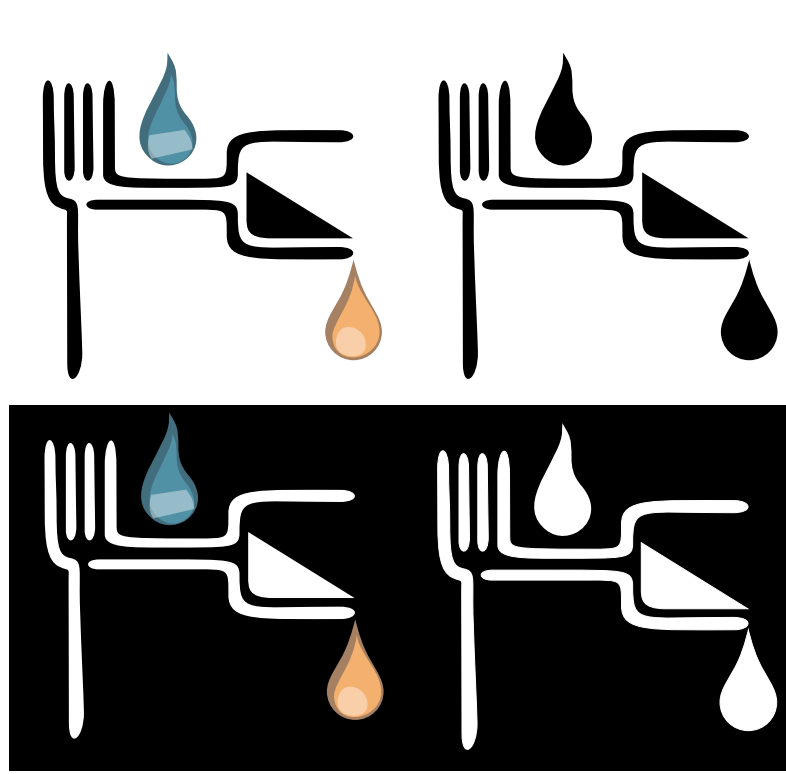

Työskennellessä symbolit siistiytyivät ja hioutuivat. Muutama pikto-grammi vaati muita enemmän hienosäätöä.

Pyöristin vehnäntähkän jyvät alkuperäisestä, sirommasta muodosta. Pyöreämpi muoto sopi yhteen paremmin muiden merkkien kanssa, ja yhtenäisti koko merkistön ilmettä. Yksittäinen jyvä toimi nyt myös oma- na elementtinään ja muistutti jonkinlaista hedelmää.

Juomalaseista tein hieman kulmikkaampia, sillä liian pyöreä muoto as- sosioitui mielestäni liikaa viinilasiin. Piktogrammin pyöristetyt kulmat kuitenkin säilyivät.

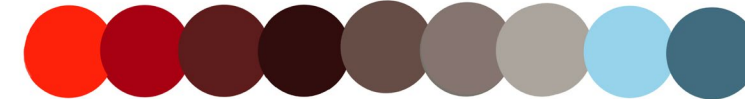

Yksi pictogrammi erosi muista yhdistelmistä hyvin nopeasti. Tämä mer- ki soveltui sommittelun sijaan paremmin astiaston logoksi, joksi sen työstin. Symboli ei esiinny astioiden ns. "kasvopuolella" vaan lisättynä se sijoittuisi niiden pohjaan, joko painettuna tai tarrana. Alunperin se oli saanut mallinsa kansainvälisestä symbolista, joka kuvaa materiaalia, esi- nettä tai laitetta joka saa olla kosketuksissa elintarvikkeiden kanssa.

2.3.2 VÄRIPALETIT

Väripaletti perustuu kahdelle lähtökohdalle: lämpötilavaihteluihin sekä vaaleisiin maanläheisiin sävyihin, jotka voisi assosoida ruokaan.

"The type of illustration that is being used, the context, and the intent of the finished product should determine how color is applied. Color should be considered from the start of the illustration process since it can change the entire mood of a project." (Sherin, 64).

Ensimmäinen puolikas väripaletista perustuu korkeille kontrasti- ja valöörierolle, tarkoituksena oli luoda väriskaala, jolla on helppo luoda mielikuva kahdesta täysin erilaisesta, vastakohtaisesta materiaalista. Värijana muodostuu rikotusta sinisen sävystä ja kirkkaasta punaisesta, jolla on korkea saturaatio. Värit oli haettu myös väriympyrältä vastakkain- asetteluun vuoksi lähes vastaväreinä, sinisen ollessa vihertävä turkoosi.

"A color is both attracted to and repelled by its complement. The push/ pull of the complement can be used as a way to attract a viewer's atten- tion." (Sherin, 19).

Näiden värien välisävyt jaoin tummiin punertaviin sävyihin (kuuma) se- kä vaaleisiin ruskean ja harmaan sävyihin (kylmä). Tämä puolikas väri- paletista sisältää myös tummimman työssä käytetyn sävyn, tumman pu- naisruskean, jonka saturaatio on myös kohtalaisen korkea. Tämä tuma- väri oli tarkoitettu lähinnä yksityiskohtien tarkentamiseen sekä var- jostukseen.

Toinen osa väripaletista on pieni kokoelma keltaisen, vihreän ja vaaleanruskean sävyjä, joilla on vain hyvin pienet kontrasti- ja valöörierot. Väriympyrällä värit ovat lähellä toisiaan, kyseessä on siis analoginen väriyhdistelmä. Sherinin mukaan tällaiset väriyhdistelmät ovat usein harmonisia, koska ne heijastavat valoa samantapaisilla aaltopituuksilla (20). Tarkoituksena oli ku- vata ruuan pehmeyttä sekä luonnollisuutta. Liian kirkkaat värit mieltyvät usein myös kemikaaleihin sekä luonnossa myrkylli- siin eläimiin ja kasveihin.

Kontrastierot hain näiden värien kanssa toisen värisuoran tum- mimpien värien kautta. Tämän väripaletin tulisi myös sekoittaa luontevasti murrettujen harmaiden ja ruskeiden kanssa, sekä tuoda rauhallisuutta kokonaisuuteen: "They [light shades] also can balance brighter and more saturated shades within a com- position." (Sherin, 96).

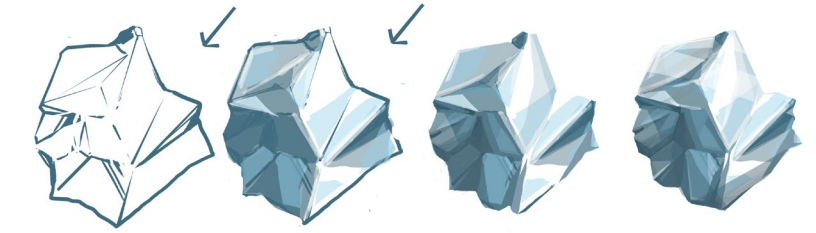
Nämä värit olivat työn alkupuolella kirkkaammat, mutta haaleammat ja vähemmän intensiiviset värit sopivat harmo- nisemmin kokonaisuuteen, ja näin työn kirjavuutta pystyi myös vähentämään. Vaikka kuvien oli tarkoituskin olla monivärisiä,

oli pyrkimyksenä rajoittaa väriä paremman efektin luomiseksi. Yksi rajatun väriskaalan hyödyistä on Sherinin mukaan sen tapa erottua joukosta markkinoilla, jotka ovat valmiiksi ylivärikkäät (30).

Koska värejä on kuitenkin paljon, kokonaisuuden yhteneväisyys perustuu pääosin värien osalta isoihin muotoihin ja toistoon. "Repeating and/or showing the reoccurrence of one or more hues and/or its shades and tints is a great way to unify a composition or to show similarity among multiple components. This system can be used with almost any color combination but is likely to be most effective and/or most noticeable when used with limited palettes." (Sherin, 33).

Työstäessäni kuumuuden ja sulamisen ilmaisu huomasin, että vaikka olin valinnut kuumalle väriksi punaisen, lapsiystävällisyys ja ruokahalukysymykset estivät sen suoranaisen käytön työssä alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti, sillä nestemäiseksi kuvattu punainen assosioituu vahvasti vereen. Tämä assosiaatio saattaisi karkoittaa osan kohdeyleisöstä. Kaikki valumakuviot on siirretty karamellimaisempiin väreihin, joihin paletin sai suoraan aiemmin valitsemistani keltaisen ja vihreän sävyistä. Punainen väri osoittautui myös liian kirkkaaksi ja huomiota vieväksi, joten se jäi lähinnä rikottuna sävynä varjostuskäyttöön.

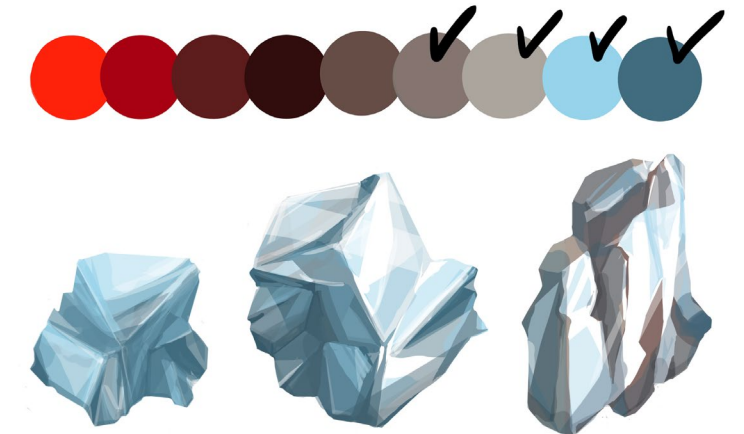

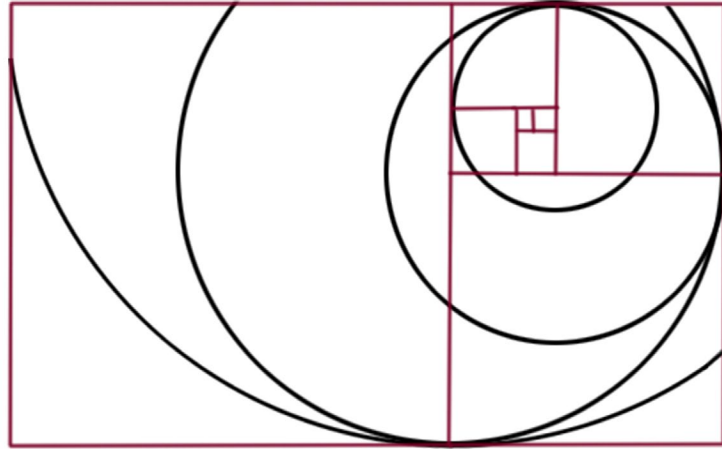
2.3.3 TEKNIikka

Valitsin tekniikaksi digitaalisen työstämisen siksi, että sen avulla näkee työn tuloksen heti, ja sitä voi helposti muokata ja muunnella. Lisäksi väripaletti oli helpompi luoda, muokata ja soveltaa digitaalisessa muodossa, verrattuna perinteiseen. Digitaalinen työstö on myös itselleni mielekkäämpi, sillä sen kanssa työskentely edistää oman kuvitustyylini opettelu ammattimaisemmalta kannalta.

Opin soveltamaan maalatessani digitaalisesti erilaisista Internetin maalaustutoriaaleista oppimiani asioita, esimerkiksi kristallisoituneen pinnan luomiseksi. Lähdin kokeilemaan maalaustekniikoita tarkistaakseni väripaletin toimivuuden ja tutkimaan esimerkiksi kiinteän ja nestemäisen muodon eroja. Maalaamiseen käyttämäni ohjelma oli Photoshop CS6.

Rytmitin maalaustyöskentelyni neljään eri työvaiheeseen, ja tämä mahdollisti kolmen eri kuvan jatkamisen samassa tahdissa. Kuvien työstäminen vuorotellen piti ne maalausjäljeltään yhtenäisinä.

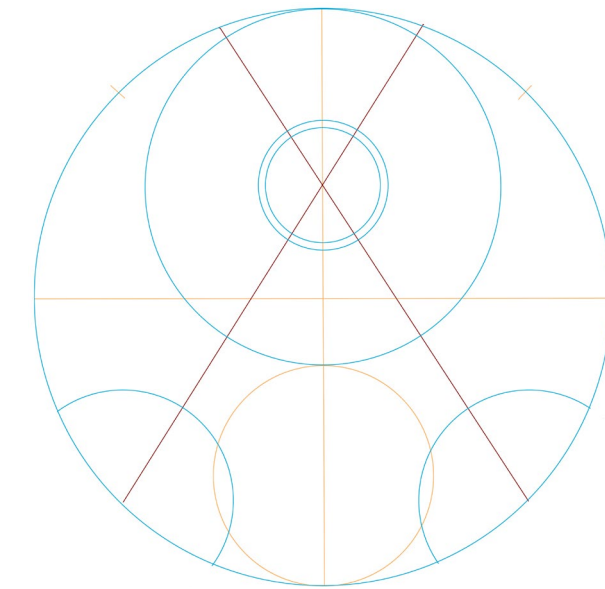
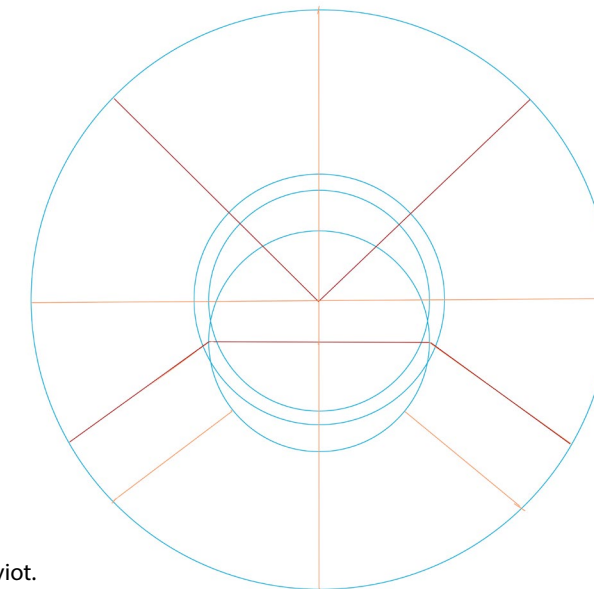
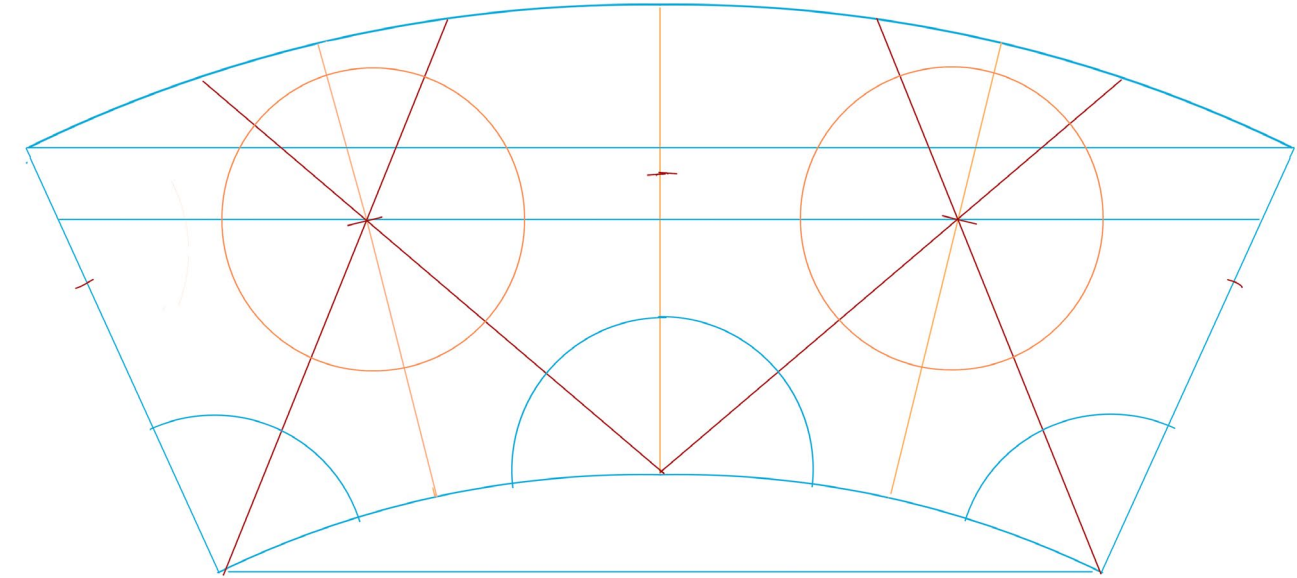

2.4 SOMMITTELU

Sommittelun pohjana käytin perinteistä kultaista leikkausta yhdistettynä symmetriaan. Kultainen leikkaus on asettelukeinona hienovaraisempi kuin puhtaan symmetrian käyttö, varsinkin käyttämäni neljäsosiin jakaminen, ja se toi suunnitelmaan miellyttävää rytmiä. Toinen yleinen aluejako tuova ja kuvion kulkusuuntaan vaikuttava tekijä ovat edellä mainittujen kaavojen kautta vedetyt linjat.

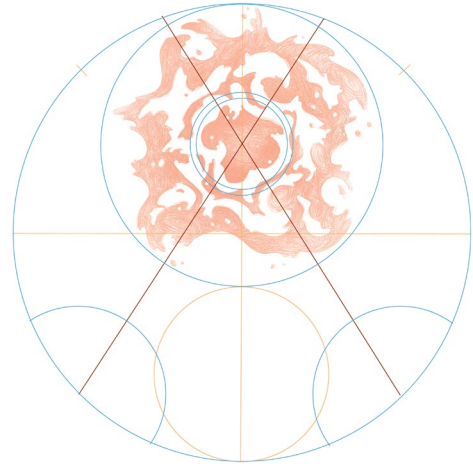
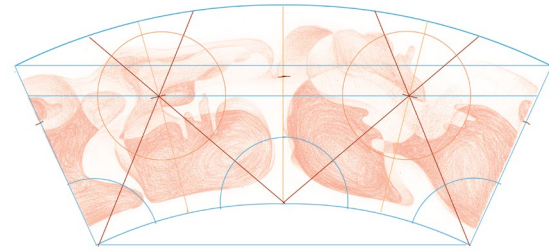
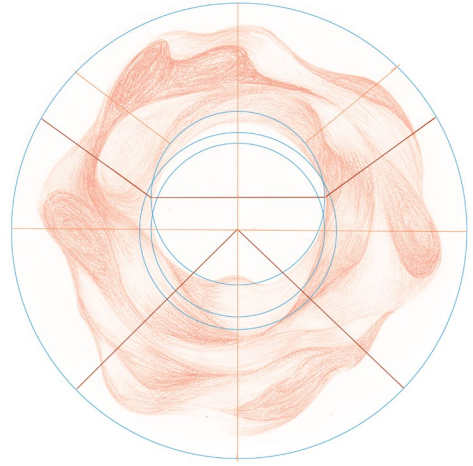
Lasin pohjana käytin viuhkamaista muotoa, perustuen yleiseen lasimalliin, joka levenee hiukan ylöspäin siirryttäessä. Lautasten kuvat on tehty suoraan pyöreälle alustalle. En jakanut syvän kulhon pohjaa ja reunoja erillisiksi alueiksi suunnitelman joustavuuden takia. Kuviota ei venytämättä pysty siirtämään erimuotoiseen kulhoon, mutta sen sommitelusuunnitelman voi jakaa helposti uudelleen osiksi ja kuvion tuotamaan tällä tavoin uudelleen, ilman että koko työ jouduttaisiin aloittamaan alusta. Pinnan kaarevuus otettiin huomioon jättämällä reunoille enemmän hengitystilaa.

Pohjakaaviot ovat karttoja, joiden mukaan sommittelin ja asettelin kuvituselementit astioihin. Suunnittelin astioiden pohjakaaviot kultaisen leikkauksen kaavan avulla, ottaen huomioon astioiden pyöreiden ja kaarevuuden. Astian muoto näkyy sommittelun lähtökohdissa yksinkertaisimmillaan siinä, että kultaisen leikkauksen kaavaa on sovellettu eri kokoisten ympyröiden halkaisijan ja säteen pituuden perustana. Ympyröidyt ja kuvioltaan tiheimmät alueet ovat suunnitelmaltaan kaikkein katsetta vangitsevin kohta kuvituksessa. Sekä lasissa että kulhossa tihein kohta on lähellä astian pohjaa, kun taas litteämmässä lautases- sa huomio on jaettu laajemmalle alueelle. Kuvitusta ei ole suunniteltu myöskään näkyvimmäksi silloin kun lautaset ovat käytössä, jottei kuvitus veisi huomiota ruokailusta. Painotusta voi luoda värillä, sijainnilla, koolla, eristyneisyydellä, monimutkaisuudella, kontrastilla, suunnalla, "vihjatulla" liikkeellä, erilaisuudella ja muodolla (Hatva, 55). Käytännössä tälle alueelle sijoittuvat siis suurimmat kontrastierot, sekä kulmikkaat, vahvimmat ja suurimmat muodot.

Astioiden pohjakaaviot.
Matalan lautasen (oikealla) kiinne kohta on reunemmalla kuin syvän lautasen.

2.4.1 LUONNOKSIA

Ensimmäiset luonnokset olivat vahvasti painottuneet eri materiaalien ja elementtien tutkiskeluun, eivätkä ne istuneet haluamallani tavalla lopullisiin sommittelukarttoihin. Näihin piirroksiin olisi ollut myös hankalaa upottaa haluamani merkit ja kuvituselementit, joten vaihdoin suunnittelujärjestystä ja aloitin mieluummin katsomalla millaisen tilan merkit vaativat, ja suunnittelin vasta sen jälkeen elementteihin ja väreihin perustuvan kuvituksen. Luonnosten ideana oli jakaa eri astiat erilaisiin luokkiin, esimerkiksi maahan ja erilaisiin veden olomuotoihin. Hankalaksi ilmeni astiakohtaisten suunnitelmien eroavaisuus toisistaan, ja vaarana olisi ollut, etteivät astiat sopisi sarjassa yhtenevästi toisiinsa.

Rakentamalla kuvioita ja patterneja vektorisymboleista sain astioille mustavalkoiset pohjakaavat merkitsemään alueita, jotka peittyvät kuvituksen alle. Välivaiheen kautta myös merkkien yhdistelmälle sai yhtenäistettyä lautasten ja lasin välillä. Kuvituksen määrää pystyi myös hallinnoimaan, samoin sen rytmitystä pystyi tässä vaiheessa jo ennakoimaan. Näihin pohjakaavoihin suunnittelin ns. kuumat ja kylmät alueet, joiden päälle lähdin tekemään kuvakerroksen luonnostelutyötä, seuraten aikaisemmin käyttämiäni maalausvaiheita.

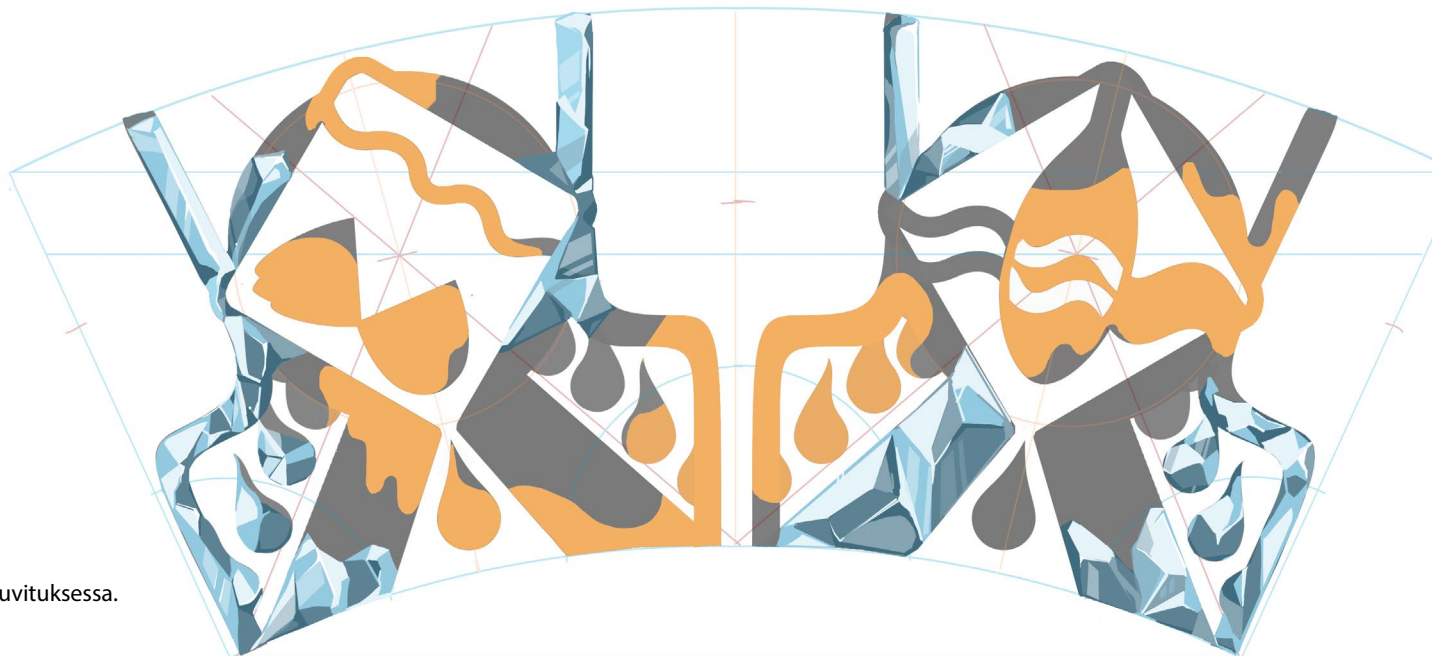
Piktogrammit yhdistettynä pohjaan, matala lautanen.

Piktogrammit yhdistettynä pohjaan,
syvä lautanen.

Piktogrammit yhdistettynä
pohjaan, lasi.

Välivaihe lasin kuvituksessa.

3. VALMIT KUUTUKSET

3.1 ASTIASTON LOPULLISET KUUTUSKUVAT

3.1.1 MATALA LAUTANEN

Kuvissa lautasesimerkinä
Anno - Kaiho
Ikea - Färgrik

3.1.2 SYVÄ LAUTANEN

Kuvissa lautasesimerkinä
Kermansavi - Oliivi
Ikea - Färgrik

3.1.3 LASI

Kuvissa lasiesimerkkinä
Iittala - Kartio

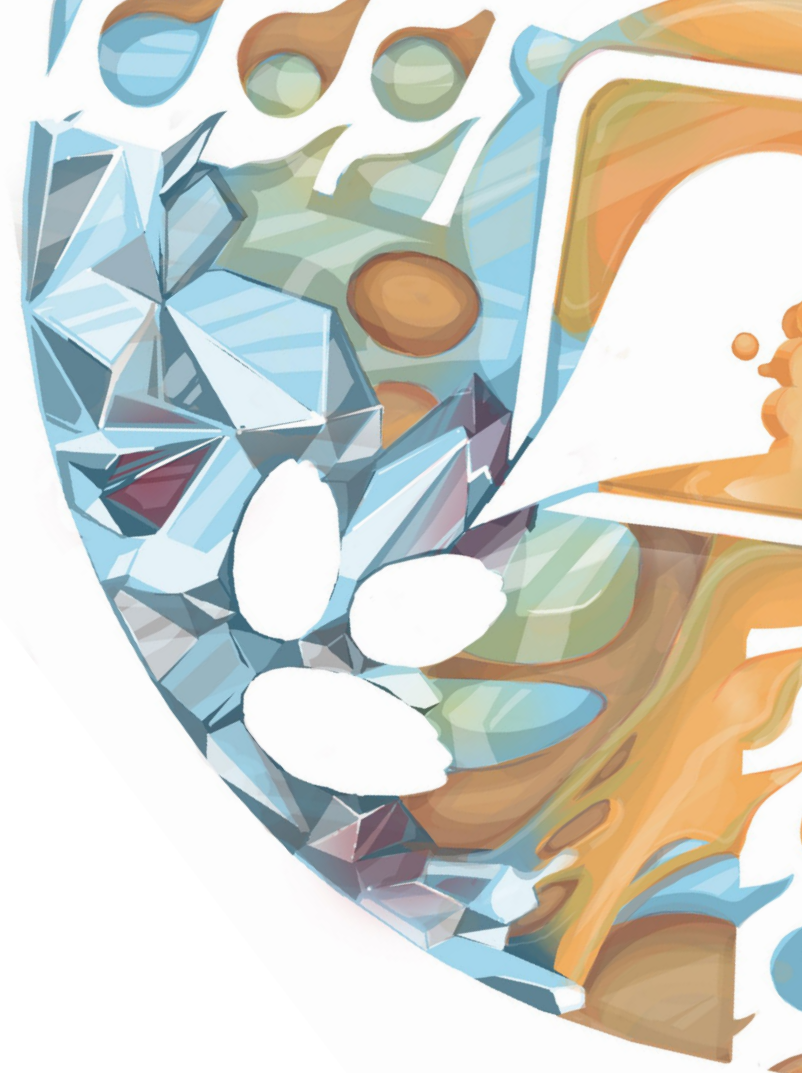

3.2 ARVIO LOPULLISESTA ILMEESTÄ

Lopullinen ilme on värikäs olematta kuitenkaan silmiinpistävä, ja päälimmäinen kuvituskerros on vahva ja katsetta vievä. Kokonaisuutta katsoen olisi sommittelussa voinut huomioida maalausvaihetta enemmän, sillä kirjava pinta ohjaa katsetta täysin eri tavoin kuin alkuperäisessä mustavalkosuunnitelmassa.

Väripalettien huolellinen suunnittelu ja niiden hiominen prosessin aikana varmistivat, että lopputulos on yhtenäinen, ja että astiaston eri osilla on samanlainen värimaailma ja kokonaisilme. Maalauskuvitusta rajaavat, sulavat muodot paljastavat altaan piktogrammit, joiden suunnittelu oli opinnäytetyöni ensimmäinen vaihe. Yksinkertaisempikin pohjakuvio olisi toiminut. Sillä olisi voinut olla voimakkaampi vaikutus, ja pienijakoinen pintakuviutus olisi pitänyt mielenkiinnon yllä joka tapauksessa.

Työskentelemällä niin sanotusti alhaalta ylöspäin (toisin sanoen muodosta kuvitukseen) varmistin sen, että astioilla on samaan aihealueeseen kuuluvat viestit. Peruslähtökohdan ja viestien ollessa samantyyppinen oli helpompi lähteä leikittelemään muun muassa eri elementtien asettelulla, sillä ei ollut ainakaan suurta vaaraa siitä, että astioiden kuvitusten lopputulokset olisivat olleet keskenään ristiriitaisia.

4. LÄHTEET

- Barnard, M. 2005. Graphic Design as Communication. Abingdon: Routledge.
- Hatva, A. 1993. Kuvittaminen. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- Holmes, N. 1985. Designing Pictorial Symbols. New York: Watson-Guptill Publications.
- Honkanen, T. 2013. Toimivan kuvakommunikaatiomateriaalin suunnittelu ja käyttö. Powerpoint-esitys. Saatavissa: <https://avaimetosallisuuteen.files.wordpress.com/2013/05/toimiva-kuvakomm.pdf>
- Kempainen, P. 2004. Paras käytettävissä oleva tekniikka (BAT) Suomen keraamisessa teollisuudessa. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Sherin, A. 2012. Design Elements: Color Fundamentals. Beverly: Rockport Publishers.
- Smiciklas, M. 2012. The Power of Infographics. New York: Que Publishing.
- STANDS4 Network. 2001-2005. The Web's Largest Resource for Symbols, Signs and Flags. www.symbols.com

KUVALÄHTEET

- Annon Kaiho-lautanen, matala: <http://www.netanttila.com/shop/fi/netanttila/2486801--malli>
- Christopher Jagmin. Numerolautanen: <http://www.christopherjagmin.com/shop/buy.phtml?id=9>
- Christopher Jagmin. Parittomat numerolautaset: <http://www.christopherjagmin.com/shop/buy.phtml?id=3>
- Egmont Kustannus OY. Pets SUOMI-kansikuva: <http://www.lehtikuningas.fi/lapset-ja-nuoret/pets-suomi>
- Iittalan Kartio-juomalasi 1: <https://store.iittala.fi/Kattaminen/Kartio-Juomalasi-40-cl-kirkas-2-kpl/p/K950702>
- Iittalan Kartio-juomalasi 2: <http://www.allmodern.com/iittala-Kartio-13-Oz.-Glass-KA9507022-IIT1307.html?piid%5B0%5D=9710178>
- Ikean Färgrik-lautanen 1: <http://www.ikea.com/ca/en/catalog/products/20131670/>
- Ikean Färgrik-lautanen 2: <http://www.ikea.com/fi/fi/catalog/products/20131665/>
- Mika Tsutai. Manga Plates: <http://www.designboom.com/design/manga-plates-by-mika-tsutai/>
- Sara Cihat. Rehabilitated Dishware: <http://www.sarahcihat.com/rehabilitated-dishware/>